

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Вищий державний навчальний заклад України
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

науково-практична конференція
з міжнародною участю

22 березня 2018 р.

Полтава – 2018

Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах

МЕТОДОЛОГІЯ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <i>Крючко Т.О., Кушнерева Т.В., Харшман В.П.</i>	136
КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНИ ЗА ОЦІНКОЮ КРЕАТИВНОСТІ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ <i>Кулішов С.К., Яковенко О.М.</i>	137
КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЗНАТЬ ЛІКАРІВ-КУРСАНТІВ НА ЦИКЛІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ З ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ» <i>Куроєдова В.Д., Виженко Є. Є., Галии Л.Б., Довженко А.В., Трофименко К.Л.</i>	139
СУЧАСНІ МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ КЛІНІЧНИХ ОРДИНАТОРІВ У ЗАСВОЄННІ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» <i>Куроєдова В.Д., Стасюк О.А. Сокологорська-Никіна Ю.К., Виженко Є.Є., Макарова О.М.</i>	141
КОНТРОЛЬ ОПАНУВАННЯ СТУДЕНТАМИ НАВИЧОК РЕДАГУВАННЯ МЕДИЧНИХ НАУКОВИХ ТЕКСТІВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ <i>Лещенко Т.О., Юфименко В.Г.</i>	142
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТА І ВИКЛАДАЧА ЯК ОДИН ІЗ ВАЖЛИВИХ ЗАСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Литвиненко Н.В., Гладка В.М., Пурденко Т.Й., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Дельва 1.1.</i>	145
СУЧАСНІ ПІДХОДИ В ОЦІНЮВАННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ РЕЙТИНГІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ <i>Ліхачов В.К., Добровольська Л.М., Тарановська О.О., Макаров О.Г., Шиманська Я.В., Ващенко В.Л.</i>	147
ОЦІНКА МІЦНОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗНАТЬ ІЗ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ В СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ <i>Лобань Г.А., Ананьева М.М., Фаустова М.О., Зачепило С.В., Басараб Я.О.</i>	150
ФАКТОРИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ОПАНУВАННІ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ» <i>Лобурець В.В., Гасюк Ю.А., Соннік Н.Б., Подовжній О.Г.</i>	152
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ РІВНЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ <i>Локес К.П., Яценко І.В., Розколупа О.О., Айперт В.В.</i>	154
ГОЛОВНІ СКЛАДОВІ ЯКІСНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ <i>Луценко Р.В., Чечотіна С.Ю., Сидоренко А.Г.</i>	155
ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ЯК ІНДИКАТОР ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗНАТЬ І ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ <i>Ляхова Н. О., Касинець С. С., Бєлікова І. В.</i>	156
ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ <i>Ляховський В.І., Ляховська Н.В., Капустник Ю.О.</i>	158
ДО ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ МОВИ ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ <i>Максименко Н. В.</i>	160
МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ФАХОВОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОПЕДЕВТИКИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ <i>Марченко І. Я., Ткаченко І. М. Шундрік М. А., Назаренко З.Ю.</i>	162
ІНТЕГРОВАНІЙ ІСПИТ - КРИТЕРІЙ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ <i>Мельник В. Л., Шевченко В. К.</i>	163
ДВІ СТРАТЕГІЇ УСПІШНОГО СКЛАДАННЯ ЕКЗАМЕНУ СТУДЕНТАМИ ВИШУ <i>Моргун З.К., Весніна Л.Е., Соколенко В.М., Федотенкова Н.М.</i>	165
РОЛЬ НАУКОМЕТРИЧНИХ РЕСУРСІВ У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ <i>Мороховець Г. Ю., Лисанець Ю. В.</i>	166
РОЛЬ МОТИВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ В ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Мошель Т.М., Попович І.Ю., Бублій Т.Д.</i>	169
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ У ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЧНОЇ ТА БІООРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ <i>Непорада К.С., Нетюхайло Л.Г., Вілець М.В., Омельченко О.Є., Гордієнко Л.П., Момот Ю.В., Сухомлин А.А., Микитенко А.О., Слободяник Н.М., Криворучко Т.Д., Кашнер О.Ю., Павелко М.О., Котвицька А.А., Тихонович К.В.</i>	171
ШЛЯХИ І МЕТОДИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЗАДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ <i>Нечепасєва Л.В., Матвієнко Т.М., Філатова В.Л.</i>	172
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ №1 <i>Немченко І.І., Ковальов О.П., Люлька О.М., Кизименко О.О., Ляховський В.і.</i>	173

Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах

цих умінь може бути проведено особисто лише кваліфікованим викладачем.

Знання складу, властивостей, показань до використання пломбувальних матеріалів для постійних і тимчасових пломб, лікувальних прокладок може бути оцінено і за допомогою тестового контролю знань, а вміння приготувати матеріали різних груп до використання та пломбувати каріозні порожнини має оцінювати викладач після особисто виконаної роботи студентом на фантомі.

При вивченні змістового модуля «Ендодонтія» методом тестового контролю оцінюються знання студентів із клінічних особливостей будови порожнини зуба та кореневих каналів різців, іклів, премоларів і молярів, складу, властивостей, показання до використання матеріалів для пломбування кореневих каналів (силерів і філерів). На кожному практичному занятті оцінюються вміння студентів провести трепанацію коронок зубів різних груп, ампутацію, екстирпацію пульпи, інструментальну і медикаментозну обробку кореневих каналів та їх пломбування різними методами і групами силерів за призначенням.

Результатом навчання студентів-стоматологів має стати опанування ними професійних умінь, що формуються на основі знань і практичних навичок. Психологічною основою останніх є розуміння взаємозв'язків між метою професійної діяльності, умовами і способами її виконання.

Отже, результатом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 221 «Стоматологія» є формування компетентної, психологічно готової до професійної діяльності особистості, розвиток активності, самостійності, творчого мислення, які потрібні справжньому професіоналу. Це створює умови для успішної професійної адаптації нинішніх студентів - майбутніх фахівців такої відповідальної професії, якою є медицина і стоматологія зокрема.

Список використаних джерел

1. Професійні вміння студентів-стоматологів як основна складова фахової і загальної компетентності / І.Я. Марченко, І.М. Ткаченко, М.А. Шундрік [та ін.]//Актуальні питання якості медичної освіти : XIII Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю, 12-13 травня 2016 р. - Тернопіль, 2016. -Т. 2. - С. 141-143.
2. Максименко С.Д. Педагогіка вищої медичної освіти [текст]: підручник / С.Д. Максименко, М.М. Філоненко. - К. : Центр учбової літератури, 2014. - 288 с.
3. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 2014. - № 37-38. - Ст. 2004. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
4. Ткаченко І.М. Пропедевтика терапевтичної стоматології: примірна програма навчальної дисципліни підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти / І.М. Ткаченко, І.Я. Марченко. - К., 2017. - 31 с.
5. Філоненко М.М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: авторефер. дис. на здобуття наук, ступеня доктора психол. наук: спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / М.М. Філоненко. - К., 2016. - 42 с.

ІНТЕГРОВАНІЙ ІСПИТ - КРИТЕРІЙ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

Мельник В. Л., Шевченко В. К.

Вищий державний навчальний заклад України „Українська медична стоматологічна академія”

Висвітлено роль методів і засобів підготовки лікарів-інтернів стоматологів перед проведенням інтегрованих іспитів для оцінки знань та умінь лікарів на післядипломному етапі навчання.

The article describes the role of methods and means of training interns in dentistry before integrated exams for the assessment of academic performance and skills of doctors at the postgraduate stage of training.

Ключові слова: лікарі-інтерни, контроль знань, інтегровані іспити.

Реформування системи охорони здоров'я неможливе без підготовки висококваліфікованих медичних працівників, зокрема лікарів-стоматологів, упровадження інноваційних технологій навчання і нових форм управління якістю навчального процесу з урахуванням традицій вітчизняної вищої медичної школи та інтеграції національної вищої освіти до європейського освітнього простору [3; 8]. Важливою умовою для формування знань і умінь майбутніх лікарів-стоматологів під час навчання в інтернатурі є постійний контроль рівня оволодіння теоретичними знаннями і практичними навичками. Значне збільшення обсягів медичної інформації, підвищення вимог до якості надання медичної допомоги, швидка зміна технологій діагностики і лікування стоматологічних хвороб зумовлюють необхідність удосконалення післядипломної стоматологічної освіти зі збільшенням питомої ваги управління якістю спеціаліста шляхом використання ліцензійних інтегрованих іспитів [2]. Не викликає сумнівів необхідність упровадження такої системи як однієї з важливих складових реформування охорони здоров'я в Україні з визначенням якості підготовки медичних кадрів, оскільки безпосередньо від рівня підготовки лікарів залежить якість надання медичної допомоги населенню країни [1; 4]. Закон України „Про освіту” (1996) визначає провідну мету післядипломного навчання - поглиблення професійних знань, умінь за спеціальністю, збагачення досвіду практичної роботи за фахом.

З метою визначення відповідності рівня знань і умінь випускників вищих медичних навчальних закладів єдиним вимогам до забезпечення належного рівня фундаментальної та професійно-орієнтованої підготовки і відповідно до Указу Президента України „Про основні напрями реформування вищої освіти в Україні” та Закону України „Про освіту” Міністерство охорони здоров'я України першим в Україні запровадило систему управління якістю вищої освіти через ліцензійні інтегровані іспити [1 ; 8]. З 2005 року був уведений пілотний інтегрований іспит „Крок-3” для лікарів-інтернів усіх лікарських спеціальностей, що передбачав певні вимоги до оцінки рівня знань фахівця із застосуванням стандартизованого зовнішнього оцінювання рівня його професійної компетентності [1]. Система державних стандартів вищої освіти України чітко регламентує вимоги до якості підготовки фахівця, визначає нор-

мативний обсяг змісту підготовки лікарів-інтернів та вимоги до засобів діагностики якості вищої освіти [5; 6].

Ліцензійний інтегрований тестовий іспит „Крок 3, Стоматологія” запроваджено в Україні з 2007 року наказом МОЗ України від 20.11.06 №763 як обов'язкову складову державної атестації лікарів-інтернів, що навчаються в інтернатурі за спеціальністю „Стоматологія”. Терміни проведення іспиту і критерій „склав”, „не склав” щорічно визначаються листом МОЗ України. З 2007 по 2012 рр. критерій „склав” становив 50,5%, починаючи з 2013 року - 55,5%, з 2014 року - 60,5%, а з 2016 року - 70,5%.

Іспит „Крок 3. Стоматологія” проводиться з використанням єдиного екзаменаційного тесту, яким установлюються відповідність рівня професійної компетентності кваліфікованого фахівця з вищою освітою за спеціальністю „Стоматологія” вимогам чинних стандартів вищої освіти та його готовність розпочати самостійну ефективну і безпечну загальну стоматологічну практику. Професійна компетентність - це вміння застосовувати знання з основних стоматологічних і медичних дисциплін для самостійного надання медичної допомоги, прийняття клінічних, етичних і організаційно-економічних рішень в умовах загальної стоматологічної практики [2; 7].

Лікарі-інтерни в післядипломній освіті складають ліцензійний інтегрований іспит „Крок 3. Стоматологія” впродовж 2-го року навчання. У разі отримання на тестовому екзамені результату „не склав” лікарів-інтернів до інших етапів атестації не допускають і вважають такими, що не пройшли атестацію і не отримують сертифікат лікаря-спеціаліста. Повторне складання інтегрованого іспиту „Крок 3. Стоматологія” дозволяється протягом наступних років у будь-який термін його проведення.

Аналізуючи результати ліцензійних іспитів за 2015-2016 рр., можна зробити висновок, що лікарі-інтерни показали незадовільні знання з розділів „Захворювання слизової оболонки порожнини рота”, „Надання допомоги при невідкладних станах”, „Загальні принципи надання стоматологічної допомоги населенню”, „Військова медицина”. Тому далі у викладанні теоретичних розділів співробітники кафедри особливу увагу звертали на поглиблене вивчення цих розділів з урахуванням алгоритмізації діагностики і диференційованої діагностики, лікування та профілактики хвороб тканин пародонта і СОПР, питанням організації стоматологічної допомоги, диспансеризації населення. Викладання вищезазначених розділів проводиться із застосуванням елементів доказової медицини, затверджених МОЗ України протоколів і стандартів лікування, сучасних технологій пошуку, аналізу й узагальнення найновіших і достовірних наукових даних щодо ефективних, безпечних і економічних підходів до лікування, які дозволяють приймати оптимальні рішення в клінічній стоматології [4; 7; 8].

Підготовка лікарів-інтернів зі спеціальності „Стоматологія” до складання тестового ліцензійного інтегрованого іспиту „Крок-3” на факультеті післядипломної освіти ВДНЗУ „УМСА” відбувається як системний керований процес, що охоплює різні форми етапного проміжного контролю.

Багаторазове тренувальне тестування в комп'ютерному класі кафедри та відділу технічних засобів навчання ВДНЗУ „УМСА” активізує зусилля інтернів з підготовки до іспиту, підвищує продуктивність навчання, оптимізує систему контролю і самоконтролю.

Проведення контрольного тестування лікарів-інтернів забезпечується на кількох етапах.

Початковий рівень підготовки до „Крок-3” визначається на початку кожного циклу навчання як складова перевірки базового рівня знань лікарів-інтернів.

Проміжний контроль проводиться з урахуванням рівня знань після перевірки початкового рівня знань із подальшим можливістю корегуванням. Проводимо тренувальні заняття в комп'ютерних класах кафедри післядипломної освіти лікарів-стоматологів для лікарів-інтернів, які мали незадовільні результати на попередньому тестуванні. Для цього на сайті кафедри (dentaero.com) розроблена комп'ютерна програма, яка містить повну базу „Крок-3. Стоматологія” і дозволяє лікарям-інтернам індивідуально працювати з банком даних Інтернет-ресурсу, а викладачам контролювати час їхньої роботи, кількість контрольних задач та отримані результати. Програма також дає можливість лікарю-інтерну проаналізувати свої помилки і визначитися з правильними відповідями.

Завершальний етап - контрольне пілотне тестування, яке проводиться за півтора - два місяці до ліцензійного іспиту „Крок-3. Стоматологія” після закінчення циклу лекцій із розділів стоматології та з обов'язковим розбором типових задач за попередні роки (2009-2017 рр.) з усіх тем.

Отже, поетапна підготовка лікарів-інтернів до складання тестового ліцензійного інтегрованого іспиту „Крок-3. Стоматологія” на кафедрі післядипломної освіти лікарів-стоматологів відбувається як системний керований процес, що охоплює різні форми навчання й етапного проміжного контролю. Багаторазове тренувальне тестування активізує зусилля інтернів у підготовці до іспиту, підвищує продуктивність навчання, оптимізує систему контролю і самоконтролю. Основні переваги цієї системи полягають у заохоченні та спонуканні лікарів-інтернів до регулярної напруженої роботи під час професійної підготовки, збільшенню обсягів медичної інформації, підвищенню вимог до якості надання стоматологічної допомоги і підготовки до ліцензійного інтегрованого іспиту.

Список використаної літератури

1. Вороненко Ю.В. Стратегії та методи навчання в післядипломній медичній освіті / Ю.В. Вороненко, Т.Є. Бойченко-К.: Вересень, 2004.-160 с.
2. Ліцензійні інтегровані іспити як невід'ємна складова оцінки компетентності лікаря-стоматолога на післядипломному етапі / [Т.М. Волосовець, І.Є. Булах та ін.] // Світ медицини та біології. -2014. - № 2 (44).- С. 214-217. Медична освіта в світі та в Україні / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, В.Ф. Москаленко та ін.]. - К.: Книга плюс, 2007. - 384 с.
3. Підкасистий П.І. Комп'ютерні технології в системі дистанційного навчання / П.І. Підкасистий, О.Б. Тищенко // Педагогіка. - 2000.-№ 5. - С. 7-12.
4. Система забезпечення якості підготовки медичних кадрів в Україні / [І.Є. Булах, О.П. Волосовець, М.Р. Гжегоцький та ін.]. - К.: Книга Плюс, 2007. - 40 с.
5. Система управління якістю медичної освіти в Україні / [Ю.В. Вороненко, І.С. Булах, С.Г. Гончарук та ін.]. - Дніпропетровськ: Арт-Прес, 2013. - 211 с.
6. Сучасні підходи до забезпечення якісної освіти лікарів-стоматологів / [В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова та ін.] // Медична освіта. - 2013. - № 2. - С. 65-68.
7. Указ Президента України від 30.10.2010 № 926/2010 „Про заходи щодо забезпечення пріоритетного розвитку освіти в Україні”.